

Koonga vallamaja

Asub Lääneranna vallas Pikavere külas, on nimetatud ka Soontagana vallamajaks ja Pikavere vallamajaks. Vallamaja seati sisse 1872.aastal Koonga kortelhoonesse (kasarmusse), mida on juurde- ja ümberehitatud 1889-1890, 1914-1915 ja 1923. 1889-1890 tegi Võrungist pärit Jaan Jonasson vanale kortelhoonele 4x4½ süllase juurdeehituse. 1914-1915 ehitas vallamaja põhjalikult ümber meister Jaan Piile. Ümberehituse projekti koostas Pärnu arhitekt Vladimir Znamenski. 1872.aastal hoone mõõdud 10,67x25,6 meetrit, 1889-1890 ehitati see 8,53 meetrit pikemaks, pärast 1915.aastat mõõdud ca 10x39 meetrit. Koonga vallamaja on olnud üks esinduslikumaid omavalitsushooneid; üks väheseid tsaariaegseid professionaalse arhitekti poolt projekteeritud hooneid. Vallamaja olnud algselt riskülikukujulise põhiplaaniga pikk viilkatusega kivihoone, mis 1914-1915 ehitati osaliselt kahekordseks. Samuti tehti siis hoonele taha väljaulatuvad juurdeehitused ning paremale küljele puust koda. Vallamajal on osalt pae ja osalt telliskiviseinad, mis kõik üle krohvitud, katusel uus lainekivi profiiliga plekk. Hoonel pole ees ühtegi akent-ust, täiesti tühi on ka sisemus, seal puuduvad osalt ka vahelaed. Vallamajal on silmapaistvad dekoorelemendid - torkeaukudega krohv, krohvist nurgakvaaderdused, Tõstamaa kollastest tellistest sakilised ehisvööd ja piirded. Koonga vallamaja on üks paarist Eesti vallamajast, mis on 19.sajandi teisel poolel sisse seatud kunagisse vallale kuulunud kortelhoonesse ehk kasarmusse. Õlgkatusega kivihoonet ehitati 1889-1890 pikemaks ning sellele pandi sindlikatus. Vallamaja praeguse kuju ja ilme sai see 1914-1915 toimunud ümberehitusega, mis läks maksma üle 8000 rubla. 1923.aastal otsustas Koonga vallavalitsus ümber ehitada vallamaja ootetoa nõnda, et see seltsimaja nõuetele vastab ja sinna ehitati ka näitelava. Ümberehitus läks maksma ca 100 000 marka. Omavalitsus asus hoones 1950.aastani. 1950.aastatel oli vallamajja paigutatud Koonga kooli nooremad klassid. Pärast seda asus 1960.aastate keskpaigani hoones "Soontagana" kolhoosi kontor ning kasutati 1970.aastate keskpaigani rahvamajana. Hiljem kuni 1980.aastate lõpuni korterid. 1991.aastal oli valla arengukavas plaan ehitada vallamajast vanurite kodu, mis jäi aga teostamata. 2001.aasta sügisel ostis vallamaja 20 000 krooni eest Pärnu firma Energy Wood, kes plaanis sinna ehitada jahimõisa, kuid uue katuse panemisest kaugemale ei jõutud. 2013.aastast on vallamajal uus omanik, hoone on eraomanduses. Vallamaja ümbrus on võsast puhtaks tehtud ja korrastatud. Paigaldatud on elekter ja tehtud WC, hoonel on uus katus. Toimunud on kolm üritust: 2014.aasta detsembris Kidise Jõulumuusika, 2015.aasta ja 2016.aasta detsembris Pikavere Jõulumeloodia. Ka edaspidi jätkatakse kultuuriürituste korraldamist ja seega soovitatakse vallamaja kutsuda Pikavere kultuurikojaks. <https://www.facebook.com/pikaverekultuurikoda/> Allikad: EAA f.4584 n.1s. 1-4, 8-10, 16; "Postimees" nr.58, 2.märts 1923; Fred Puss "Pikavere küla ajalugu"; Pikavere Küla Selts Koonga vallamaja, Mihkli khk 1911, ERM Fk 562:13, Eesti Rahva Muuseum, <http://muis.ee/museaalview/654748> Koonga vallamaja., AM F 22940, Eesti Ajaloomuuseum, <http://muis.ee/museaalview/2039150> Muinsuskaitseamet, Kultuurimälestiste riikliku registri andmebaas, autor Hanno Talving Muinsuskaitseamet, Kultuurimälestiste riikliku registri andmebaas, autor Hanno Talving Muinsuskaitseamet, Kultuurimälestiste riikliku registri andmebaas, autor Hanno Talving Muinsuskaitseamet, Kultuurimälestiste riikliku registri andmebaas, autor Hanno Talving